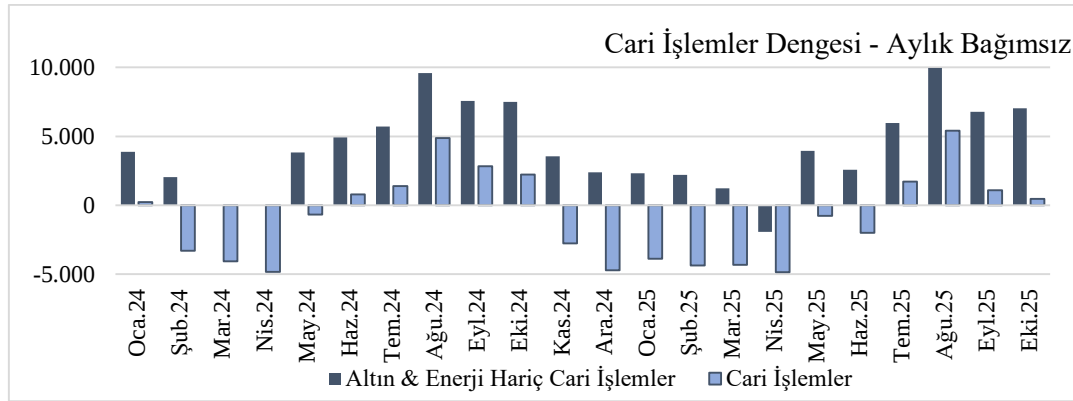

2025 Ekim Ödemeler Bilançosu Özeti

2025 yılı Ekim ayında cari işlemler dengesi 457 milyon ABD Doları fazla vermiştir. Bununla birlikte Eylül ayında 1,1 milyar ABD Doları seviyesine yakın gerçekleşen cari işlemler dengesi Ekim ayında %58 düzeyinde azalmıştır. Yıllıklandırılmış verilere göre cari işlemler dengesi Ekim ayında 22 milyar ABD Doları açık seviyesine yükselerek açığın derinleştiğine işaret etmiştir.

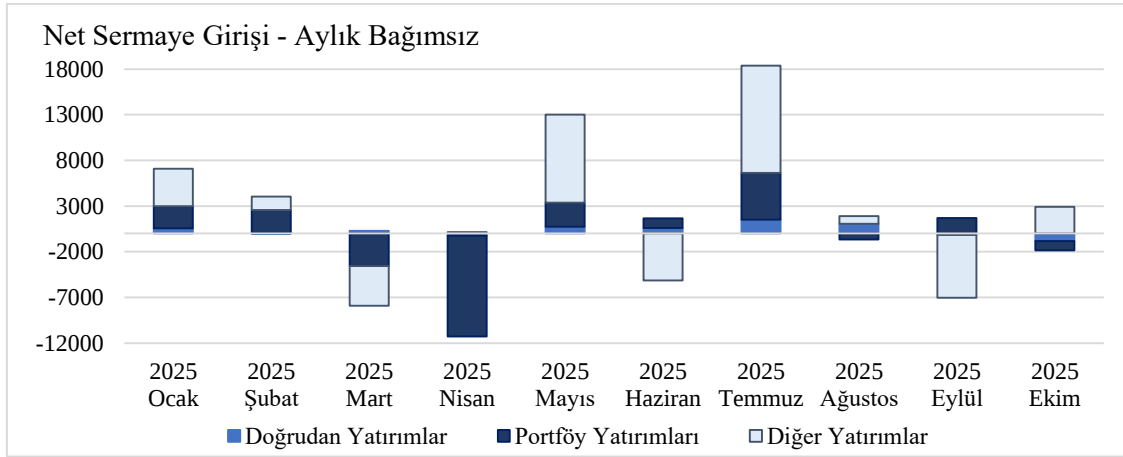
Ödemeler dengesinin temel belirleyicilerinden biri olan dış ticaret dengesi, Ekim ayında 5,9 milyar ABD Doları açık vermiştir. Bu dönemde net altın ihracatı -2,7 milyar ABD Doları, net enerji ihracatı ise -3,8 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Altın ve enerji hariç cari işlemler dengesi ise 7 milyar ABD Doları fazla vermiştir. Mal dengesinde kaydedilen açığın oluşumunda altın ve enerji kalemlerinin etkili olduğu görülmektedir. Altın ve enerji hariç cari işlemler dengesinin fazla vermesi, cari dengenin çekirdek görünümünün daha olumlu seyrettiğine işaret etmektedir.

Hizmetler dengesi, Ekim ayında da fazla vermeye devam ederek 7,6 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Hizmetler dengesinin yaklaşık %77'sini oluşturan net turizm gelirleri, bir önceki aya kıyasla %6,2 oranında azalarak 6,5 milyar ABD Doları seviyesinde kaydedilmiştir.

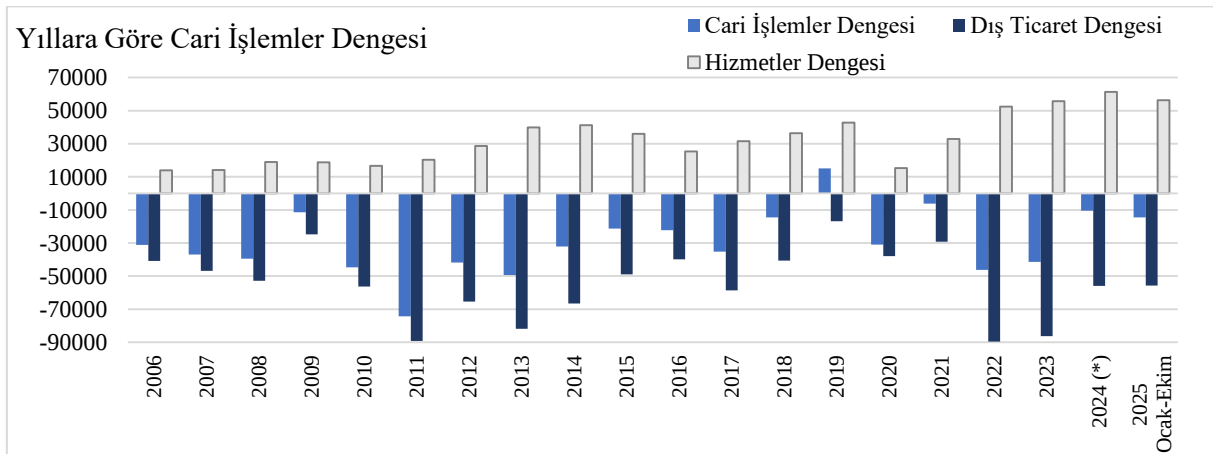
Ekim ayında birincil gelir dengesi, önceki bir yıllık dönemde olduğu gibi açık vermeye devam etmiştir. Söz konusu dönemde 1,1 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşen açığın temel nedeni olarak, net yatırım gelirlerinde yaşanan 989 milyon ABD Doları seviyesindeki açık gösterilebilir. Yıllıklandırılmış göstergelere göre ise birincil gelir dengesi 17,7 milyar ABD doları açık vermiş olup, bu açığın yaklaşık %92'si yatırım gelirleri kaynaklı gerçekleşmiştir. İkincil gelir dengesi Eylül ayında 92 milyon ABD Doları fazla verirken, Ekim ayında 36 milyon ABD doları seviyesinde açık kaydetmiştir. Yıllıklandırılmış bazda değerlendirildiğinde ise ikincil gelir dengesindeki açık 307 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Ekim ayında Finans hesabı -2,7 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiş bu dönemde ülkeye gelen yabancı sermaye miktarı artmıştır. Ocak-Ekim döneminde ise -30,3 milyar ABD Doları seviyesine ulaşmıştır. Doğrudan Yabancı Sermaye yatırımları 838 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleşerek Eylül ayına kıyasla net sermaye çıkışı artış göstermiştir. Yıl boyunca dalgalı bir seyir izleyen Portföy yatırımlarında da 1 milyar ABD Doları seviyesinde net sermaye çıkışı gözlemlenmiştir. Ekim ayında ülkeye gelen yabancı sermayedeki artış Diğer yatırımlardan kaynaklanmaktadır. Diğer yatırımlar kaleminde 2,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşen net sermaye girişinin bileşenleri incelendiğinde, krediler alt kaleminde kaydedilen 5,5 milyar ABD doları tutarındaki negatif görünümün bu gelişmede belirleyici olduğu görülmektedir. Söz konusu görünüm, dış borçlanma kaynaklı sermaye girişlerinin arttığını, ancak finansman yapısının kalitesi açısından yakından izlenmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Rezerv varlıklar Ekim ayında -1,6 milyar ABD doları azalırken, Eylül ayında kaydedilen -8,7 milyar ABD dolarlık düşüşe kıyasla rezervlerdeki gerilemenin ivme kaybettiği izlenmektedir. Döviz varlıkları ve menkul kıymetler kalemleri sırasıyla 777 milyon ABD doları ve 833 milyon ABD doları azalış göstermiştir. Net hata ve noksan kalemi Ekim ayında -3.153 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiş olup, bu görünüm kaynağı tam olarak sınıflandırılmayan net döviz çıkışına işaret etmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Ekim ayında cari işlemler dengesinde aylık bazda fazla korunmakla birlikte, yıllıklandırılmış göstergelerde açığın derinleştiği görülmektedir. Mal dengesinde altın ve enerji kaynaklı baskılar devam ederken, hizmetler dengesi ve özellikle turizm gelirleri cari dengeyi destekleyici unsur olmayı sürdürmektedir. Finansman tarafında ise Ekim ayında sermaye girişleri ağırlıklı olarak diğer yatırımlar ve kredi kanalı üzerinden gerçekleşmiş, doğrudan ve portföy yatırımlarındaki zayıf görünüm korunmuştur. Rezerv varlıklardaki çözülmenin yavaşlaması olumlu bir gelişme olarak öne çıkarken, net hata ve noksan kaleminin negatif seyri finansman kompozisyonunun sürdürülebilirliği açısından dikkatle izlenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

(*) =Geçici

Son olarak yukarıdaki grafik, 2006–2025 döneminde Türkiye’nin cari işlemler dengesinin çoğunlukla açık verdiğini, bu açığın temel belirleyicisinin kronik dış ticaret açığı olduğunu, hizmetler dengesindeki kalıcı fazlanın ise cari açığı yalnızca kısmen telafi edebildiğini göstermektedir. Dış ticaret dengesinin her yıl belirgin biçimde açık vermesi, üretim yapısının enerji ve ara malı ithalatına yüksek düzeyde bağımlı olduğuna işaret etmektedir. Bu yapı, dönemsel iç talep artışları ve küresel emtia fiyatlarındaki yükselişle birleştiğinde, dış dengenin bozulmasını daha da hızlandırmaktadır. Hizmet gelirlerindeki güçlü performans, özellikle açığın yüksek seyrettiği yıllarda, söz konusu dengesizliği sürdürülebilir bir düzeyde taşıyamadı yetersiz kalmaktadır.

Hazırlayan: Dr. Öğr. Üyesi Şükran KAHVECİ